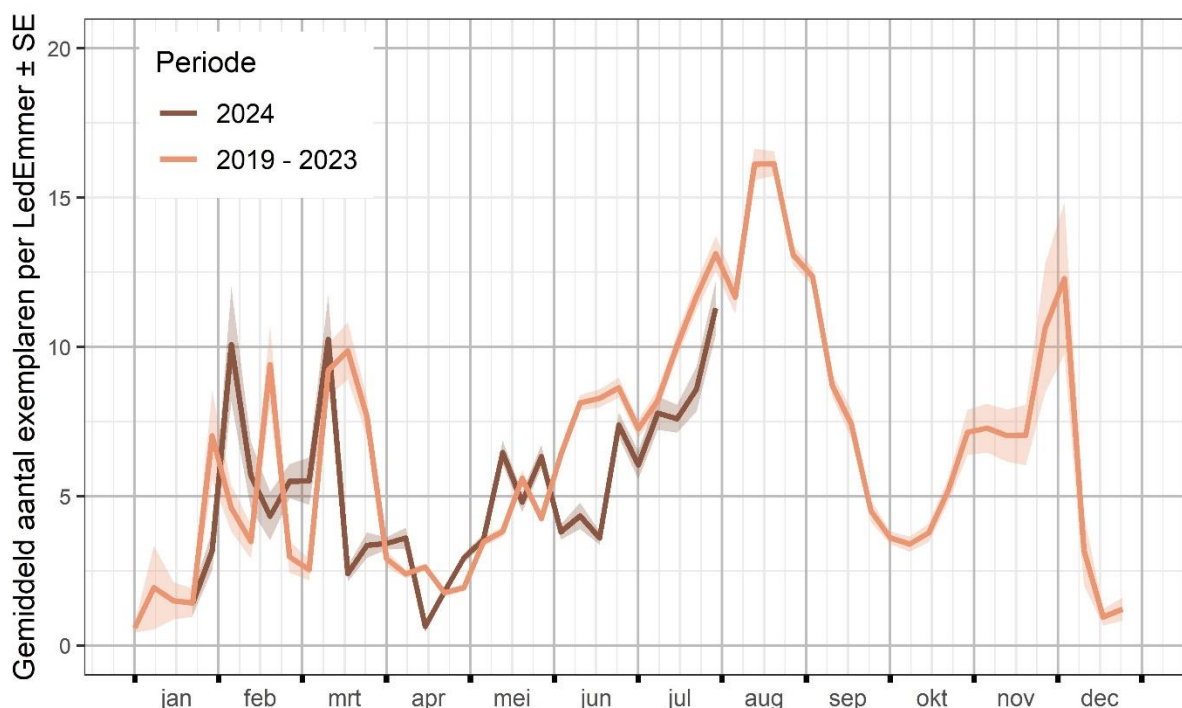


Meetnet nachtvlinders

Nieuwsbrief juli 2024

Korte terugblik

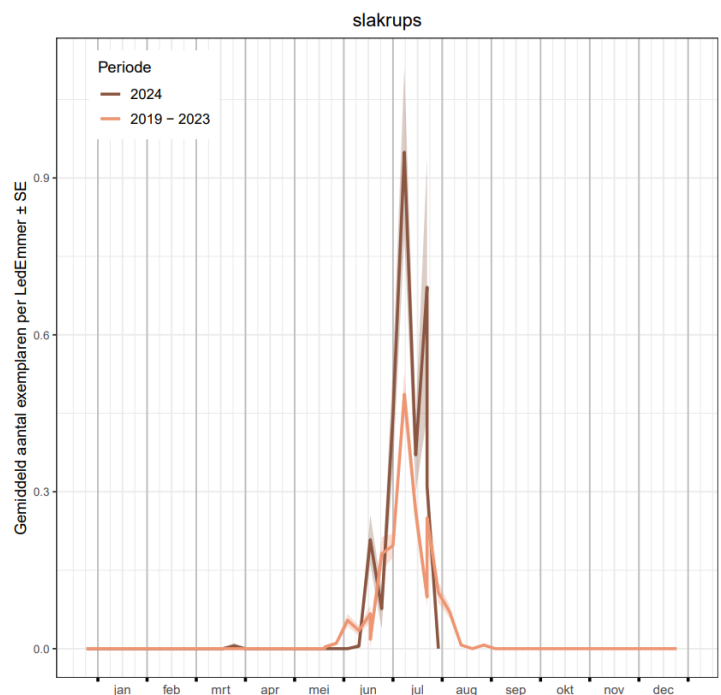
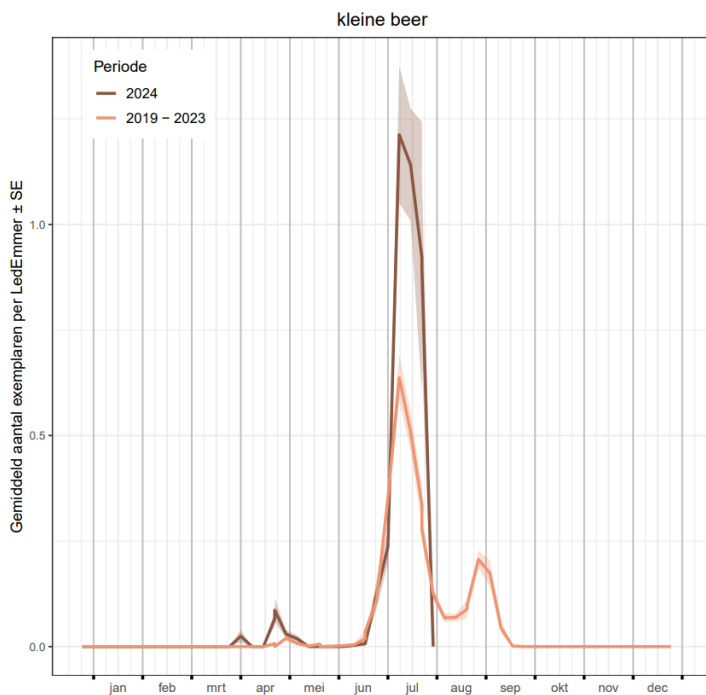
De maand juli ligt inmiddels weer achter ons, dus is het tijd om terug te kijken op deze maand. Juli is één van de maanden waarin over het algemeen de meeste soorten en exemplaren worden gevangen. Er waren deze maand ook best wat goede nachten bij om de val te plaatsen. Er werden deze maand **46.706** exemplaren ingevoerd, verdeeld over **813** soorten (macro en micro). In onderstaande grafiek zien we het verloop van de gevangen macronachtvlinders van 2024 in vergelijking met de periode 2019-2023. Daarin is te zien dat de gemiddelden van dit jaar vanaf de maand juni nog niet boven het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar is gekomen. Daarnaast vinden we onderaan de pagina ook weer de Top-10 van juli 2024, met deze keer de gamma-uil op de eerste plek. Ook de kleine beer kende deze maand vrij hoge aantallen.



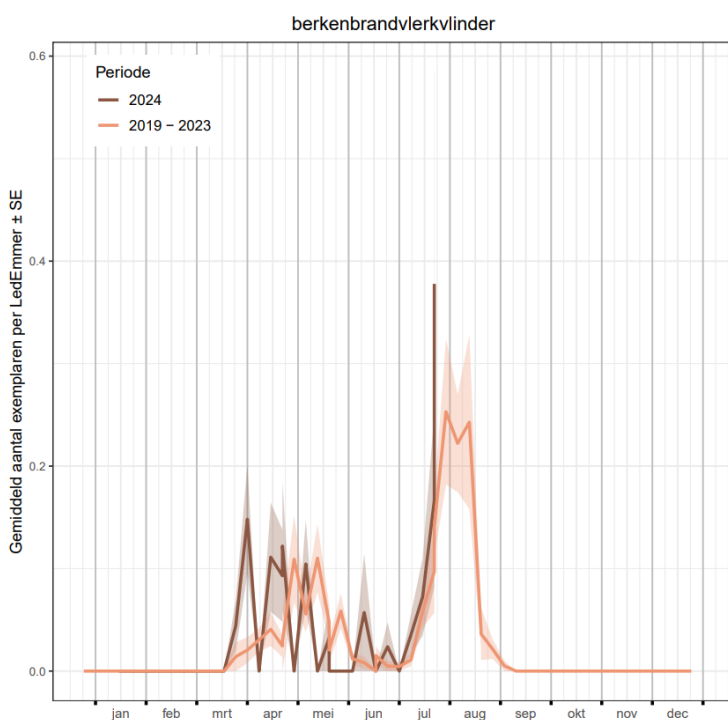
Gemiddeld aantal macronachtvlinders in de LedEmmer in het meetnet nachtvlinders over de periode 2019-2023 in vergelijking met 2024. Enkel de vangsten met LedEmmers worden hier getoond omdat die allemaal evenveel nachtvlinders aantrekken en daarom goed door de tijd heen met elkaar te vergelijken zijn.

	soort	wetenschappelijke naam	groep	aantal ex.	aantal locaties
1	gamma-uil	<i>Autographa gamma</i>	macro	2150	288
2	grijze stipspanner	<i>Idaea aversata</i>	macro	1841	357
3	vogelkersstippelmot	<i>Yponomeuta evonymella</i>	micro	1709	150
4	kleine beer	<i>Phragmatobia fuliginosa</i>	macro	1680	309
5	gewone grasmot	<i>Chrysoteuchia culmella</i>	micro	1312	173
6	gewone stofuil	<i>Hoplodrina octogenaria</i>	macro	1273	290
7	stro-uiltje	<i>Rivula sericealis</i>	macro	863	142
8	huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	macro	846	209
9	wilgenstippelmot	<i>Yponomeuta rorrella</i>	micro	739	50
10	stompvleugelgrasuil	<i>Mythimna impura</i>	macro	689	164

Als we naar de aantallen van dit jaar kijken, dan zien we in het meetnet een aantal soorten die het opvallend goed en een aantal soorten die het opvallend slecht doen ten opzichte van voorgaande jaren. We zullen hier enkele soorten behandelen die de vliegpiek voornamelijk in juli hebben liggen.

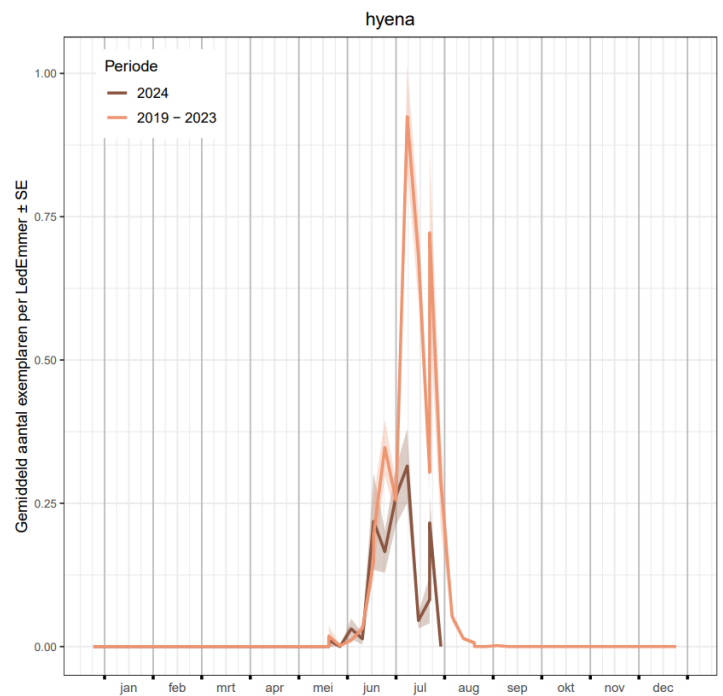
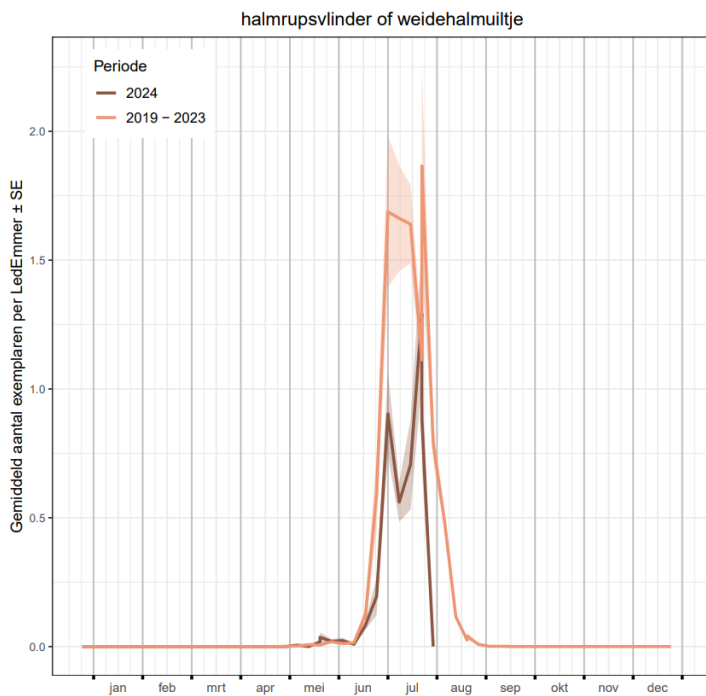


We zien in bovenstaande grafieken dat zowel de kleine beer als de slakrups dit jaar gemiddeld hogere aantallen per LedEmmer hadden dan het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar. De kleine beer werd ook vooral veel in het agrarisch gebied door de BIMAG boeren gevangen, terwijl de slakrups meer een soort is die in bossen, parken en tuinen voorkomt. In de grafiek links zien we de gemiddelde aantallen van de berkenbrandvlerkvlinder. De eerste vliegpiek in het voorjaar was niet opvallend, maar het lijkt

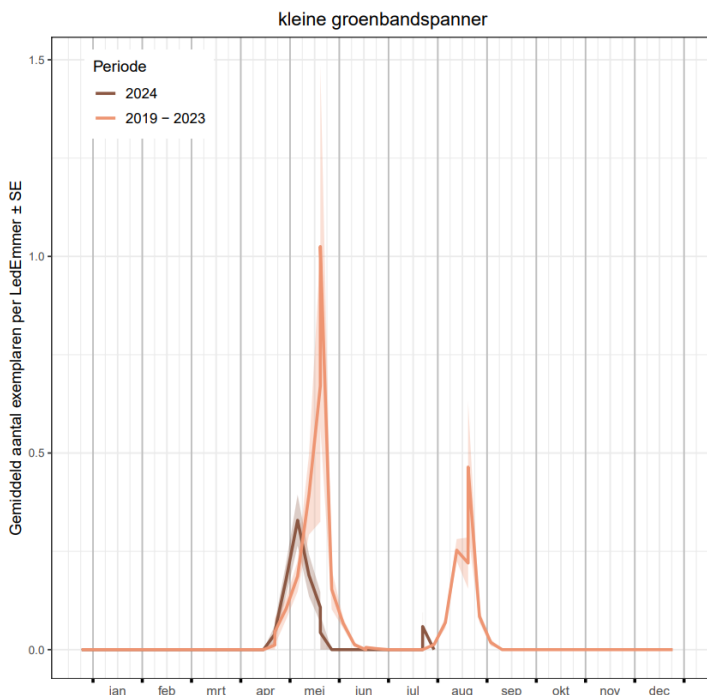


er op dat in de vliegpiek in juli en augustus de gemiddelde aantallen wel hoger liggen dan het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar.

Disclaimer: Let wel op, deze verschillen zijn allemaal relatief. We maken hierbij de vergelijking over een korte periode: 5 afgelopen jaren met dit jaar. Veel soorten laten jaarlijkse fluctuaties zien, en of een soort nu relatief veel wordt gezien of niet kan daar (deels) van afhangen. Daarnaast kan het natuurlijk zijn dat de soorten het voor deze vijf jaar veel beter of slechter deden, die gegevens hebben we helaas maar deels. In deze grafieken kijken we namelijk enkel naar de vangsten met LedEmmers, omdat die goed van jaar tot jaar met elkaar te vergelijken zijn. Bij de landelijke trends die samen met het CBS worden berekend nemen we ook de andere lichtbronnen mee, en kunnen we dus ook iets verder terugkijken en betrouwbaardere uitspraken over de trend van soorten doen.



We zien ook enkele soorten die het een stuk minder doen dit jaar als we kijken naar het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar. Zo worden de *Mesapamea*'s (halmrupsvlinder/weidehalmuiltje) een stuk minder gevangen. Dit is een dubbelsoort, dus de lage aantallen kunnen ook ontstaan zijn door het vrijwel ontbreken van één van beide soorten. We zien echter dat ook andere soorten halmuiltjes, zoals de *Oligia*'s, ook lage aantallen hebben in 2024. Mogelijk een gevolg van het natte voorjaar/winter waardoor er in het rupsenstadium problemen zijn opgetreden? Een andere typische juli-soort, de hyena, heeft ook lagere aantallen dit jaar, zoals te zien op bovenstaande grafiek.



Op de grafiek links zien we de gemiddelde aantallen van de kleine groenbandspanner. Deze soort werd tijdens de eerste vliegpiek heel weinig gezien dit jaar. De tweede vliegpiek in augustus moet nog komen, al zijn wel alweer de eerste exemplaren ingevoerd in het meetnet. We zijn benieuwd hoe deze soort het tijdens de tweede vliegpiek gaat doen.

Daarnaast liggen ook de aantallen van de huismoeder nog niet op het niveau van het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar. Ook bij deze soort moet de echte vliegpiek nog komen, dus ook bij de huismoeder zijn we natuurlijk erg benieuwd wat de aantallen dit jaar nog zullen gaan doen.

Ingezonden: Verschillende kleurvormen van de buxusmot

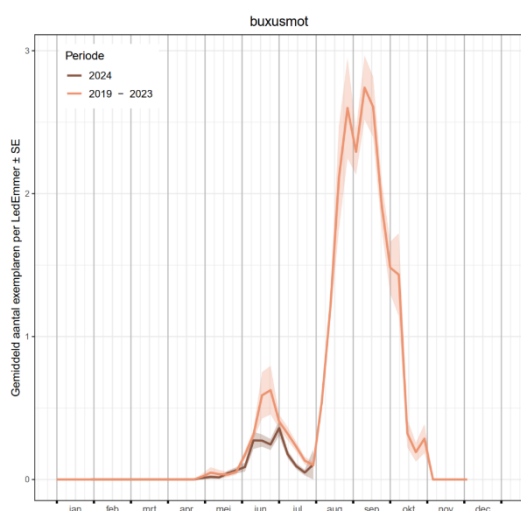
Teller Huib van Iwaarden heeft vanaf 2017 op zijn meetpunt bij alle buxusmotten die hij ving, de kleurvorm genoteerd. Dit resulteerde in een klein onderzoekje dat hij met ons heeft gedeeld. In de tabel rechts staan de aantallen, opgesplitst per kleurvorm. Conclusie is dat in zijn tuin ongeveer 1 op de 20 buxusmotten de zwarte kleurvorm betreft. De piek van de buxusmotten moet dit jaar nog komen, en het is altijd maar weer afwachten hoeveel er gevangen worden. In onderstaande grafiek is in ieder geval te zien dat het eerste piekje iets kleiner was dan het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar. Let wel, de buxusmot staat in het meetnet onder de macronachtvlinders, dus tel deze altijd mee!

jaar	totaal	wit	zwart	verhouding zwart/wit
2017	3	3	0	
2018	236	225	11	1 op 20,45
2019	715	682	33	1 op 20,67
2020	601	571	30	1 op 19,03
2021	206	199	7	1 op 28,42
2022	352	337	15	1 op 22,47
2023	1128	1072	56	1 op 19,14

totaal maanden	
mei	1
jun	187
jul	182
aug	1081
sept	1475
okt	315

**totaal Buxusmot alle jaren : 3241 imago
gemiddeld is 1 op de 20,32 zwart.**

totaal alle jaren : 3241 exemplaren wit : 3089 zwart : 152



De niet-nachtvlinders

Nazomer-bladsprietkevers. Door Koen Verhoogt

De pieken van de grote, bekende, bladsprietkevers zoals de meikever, junikever zitten er inmiddels op. Ook de roestbruine bladsprietkever zal de komende weken langzaam minder in de val te vinden zijn. Maar niet getreurd, de nazomer betekent dat het tijd is voor de veldmestkevers uit het genus *Aphodius*! Als eerste verschijnt binnenkort de roodkopveldmestkever (zie foto), welke met zijn lichaamslengte van 1-1,5cm meteen de grootste is uit deze groep. Later in augustus en september zullen de kleinere soorten volgen zoals de zwervende mestkever en de geelgeklepte mestkever welke makkelijk over het hoofd gezien kunnen worden want die zijn maar 5mm groot. Wel hebben ze een opvallende zwart-gele tekening op het achterlijf.



Roodkopveldmestkever

Wespen in de val! Door Daan Drukker (EIS)

Vanaf augustus is de kans dat er limonadewespen in je val komen een stuk groter. Je kunt die tegenwoordig ook invoeren via het meetnet, maar hoe herken je ze? “Limonadewesp” is de verzamelnaam voor de welbekende geelzwarte rakkers die je bij de BBQ en op het terras tegenkomt. Er zijn echter twee soorten die veel op elkaar lijken: de Duitse wesp *Vespula germanica* en de Gewone wesp *V. vulgaris*. Hieronder zie je de verschillen tussen die twee.

afstand tussen bovenste gele vlekken hetzelfde als bij de gele vlekken er onder



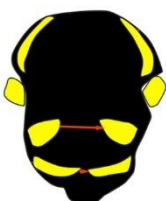
Duitse wesp
Vespula germanica

drie losse puntjes



Er zijn naast Duitse en Gewone wesp nog meer soorten die hierop lijken, maar deze hebben een langere kop. Vergelijk daarom goed de foto's op Waarneming.nl van bijvoorbeeld de [Saksische wesp](#) *Dolichovespula saxonica*. Voor een uitgebreide herkenning, zie [deze link](#) naar een Engelstalige site. Overigens is van 17 tot en met 25 augustus de landelijke wespentelling van EIS, [hier lees je meer](#).

afstand tussen bovenste gele vlekken groter dan bij die er onder



Gewone wesp
Vespula vulgaris

"raken"



Wetenschappelijk

Statische lading om pollen aan te trekken

Dag- en nachtvlinders laden zichzelf elektrostatisch op tijdens hun vlucht. Met deze lading kunnen ze, wanneer ze zich binnen enkele millimeters van een bloem bevinden, contactloos pollen opnemen. Het verschil in elektrostatische lading tussen individuele soorten, soorten die gebonden zijn aan specifieke geografische regio's, en hoe elektrostatische lading mogelijk een nieuwe niche is in de evolutie van vlinders lees je allemaal in het artikel.

England, S.J. & Robert, D. (2024). Electrostatic pollination by butterflies and moths. J. R. Soc. Interface 21: 20240156. <https://doi.org/10.1098/rsif.2024.0156>

Contact

Landelijk Meetnet Nachtvinders
Rik Wever, José Kok, Jannes Boers en Jurriën van Deijk

Tel.: 0317 467346
meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Nachtvinders. Mocht je geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kan je de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij instellingen de optie 'Nieuwsbrief ontvangen' uit te zetten.

Bronnen

KNMI: <https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/maand-en-seizoensoverzichten/2024/april>

In het nieuws:

[Prachtige motten op smeer](#)

[Weeskinderen en huismoeders](#)